

Súd: Správny súd v Košiciach
Spisová značka: 17Saz/8/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 0923100689
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Pavol Dorič, PhD.
ECLI: ECLI:SK:SpSKE:2024:0923100689.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správny súd v Košiciach sudcom JUDr. Pavlom Doričom, PhD. v právnej veci žalobcu: S. Z., nar. XX.XX.XXXX, štátna príslušnosť: Sýrska arabská republika, trvale bytom: Sýrska arabská republika, bez dokladu totožnosti, toho času na neznámom mieste, právne zastúpený Centrom právnej pomoci, Kancelária Košice, Murgašova 3, 040 01 Košice, proti žalovanému: Mobilná jednotka Policajného zboru Banská Bystrica, Skuteckého 19, 974 01 Banská Bystrica, vo veci správnej žaloby podľa § 221 Správneho súdneho poriadku o preskúmanie rozhodnutia č. PPZ-HCP-BB4-5889-015/2023-AV zo dňa 07.11.2023, takto

rozhodol:

I. Rozhodnutie žalovaného č. PPZ-HCP-BB4-5889-015/2023-AV zo dňa 07.11.2023 týkajúce sa žalobcu: S. Z., nar. XX.XX.XXXX, štátna príslušnosť: Sýrska arabská republika, trvale bytom: Sýrska arabská republika, bez dokladu totožnosti, toho času na neznámom mieste je **n e z á k o n n é**.

II. Žalobcovi **p r i z n á v a** voči žalovanému právo na úplnú náhradu trov konania.

odôvodnenie:

I.
Priebeh administratívneho konania

1. Žalovaný rozhodnutím č. PPZ-HCP-BB4-5889-015/2023-AV zo dňa 07.11.2023 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“) rozhodol podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom a účinnom znení (ďalej aj „zákon o pobyte cudzincov“) o zaistení žalobcu na účel výkonu administratívneho vyhostenia, pričom stanovil dĺžku doby zaistenia na čas nevyhnutne potrebný, najviac do 07.12.2023.

2. Žalovaný rozhodnutie odôvodnil najmä tým, že žalobca bol dňa 06.11.2023 zadržaný, pričom nevedel hodnoverným spôsobom preukázať svoju totožnosť. Vykonaním ďalších úkonov bolo zistené, že nedisponuje žiadnym oprávnením k zdržiavaniu sa na území Slovenskej republiky, resp. schengenského priestoru. Toho istého dňa bolo vydané rozhodnutie o administratívnom vyhostení žalobcu č. PPZ-HCP-BB4-5889-012/2023-AV zo dňa 07.11.2023 s tým, že mu nebola určená lehota na vycestovanie. Následne žalovaný začal konanie o zaistení žalobcu. Pri stanovení doby zaistenia žalovaný vychádzal zo skutočnosti, že počas doby zaistenia bude preverovať možnosť vyhostenia žalobcu do krajiny tranzitu resp. do inej krajiny, do ktorej sa dobrovoľne rozhodne vrátiť a ktorá ho prijme a za týmto účelom bude žalovaný oficiálnou cestou dožadovať krajiny, cez ktoré žalobca cestoval za účelom jeho prijatia späť na svoje územie a tiež bude zabezpečovať technicko-personálne zabezpečenie jeho návratu. Žalovaný zároveň zisťoval možnosť využitia alternatív k zaisteniu s tým výsledkom, že žalobca by stanovené podmienky nevedel splniť. Žalovaný konštatoval že sú splnené podmienky na postup podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov.

II.

Konanie pred správnym súdom

3. Žalobca sa správnou žalobou zo dňa 24.11.2023 domáhal zrušenia napadnutého rozhodnutia žalovaného a zároveň žiadal, aby správny súd nariadil žalovanému, aby bol bezodkladne prepustený zo zaistenia a bola mu priznaná náhrada trov konania. V prípade, že ku dňu rozhodnutia súdu o správnej žalobe bude žalobca prepustený zo zaistenia, navrhol žalobca určiť, že napadnuté rozhodnutie žalovaného bolo nezákonné.

4. Žalobca v žalobe namietal, že s napadnutým rozhodnutím žalovaného nesúhlasí v celom jeho rozsahu z dôvodu, že žalovaný nedostatočne zistil skutkový stav, dospel na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu k nesprávnym skutkovým zisteniam a napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a je nepreskúmateľné pre jeho nedostatočné odôvodnenie.

5. Žalobca ďalej poukázal na to, že ustanovenie § 88 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov, na základe ktorého došlo k zaisteniu žalobcu v zmysle výroku a odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, sice oprávňuje zaistiť cudzinca s cieľom zabezpečiť jeho vycestovanie zo Slovenskej republiky na základe rozhodnutia o administratívnom vyhostení alebo na základe súdneho rozhodnutia v trestnoprávnom konaní, v ktorom mu bol uložený trest vyhostenia, no limitom zaistenia je okrem formálnej zákonnosti aj jeho účelnosť a efektívnosť, a teda reálna možnosť naplnenia účelu zaistenia, ktorým je v prejednávanom prípade výkon rozhodnutia o administratívnom vyhostení.

6. Žalovaný napriek tomu v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nezaujal žiadne stanovisko k prípustnosti či reálnej schopnosti zariadenia pre cudzincov zrealizovať výkon rozhodnutia o vyhostení žalobcu do konkrétnej krajiny, keďže si je vedomý jeho nevyhostiteľnosti do domovskej krajiny. Žalobca ďalej uviedol, že žalovaný vzhľadom na svoju prax si musel byť vedomý aj nevyhostiteľnosti žalobcu do tranzitnej krajiny, vzhľadom na niekoľkoročné odmietanie tranzitných krajín preberať cudzích štátnych príslušníkov na svoje územie na základe readmisných dohôd. Pokiaľ nie je výkon rozhodnutia o administratívnom vyhostení ani potenciálne možný, nie je prípustné ani zaistenie a takéto obmedzenie osobnej slobody je porušením čl. 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru.

7. Podľa názoru žalobcu sa tento nachádza v zaistení čisto formálne, bez akéhokoľvek reálneho predpokladu zrealizovania návratu do inej tretej krajiny, keďže v jeho veci existujú právne aj faktické prekážky vyhostenia a neexistuje žiadna tretia krajina, ktorá by bola ochotná ho prijať. Vyhostenie do Sýrie nie je prípustné pre rozpor s čl. 3 Dohovoru. Vzhľadom na uvedenú skutočnosť preto možno považovať zaistenie žalobcu za nezákonné a v rozpore s čl. 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru, pretože nie je predpoklad, že bude možné zrealizovať jeho administratívne vyhostenie a naplniť tak účel zaistenia.

8. Žalovaný sa napriek tomu v konaní o zaistení ani v odôvodnení rozhodnutia o administratívnom vyhostení nezaoberal skúmaním účelnosti a efektívnosti zaistenia žalobcu, nezaoberal sa skúmaním a vyhodnotením existencie prekážok vyhostenia a napadnuté rozhodnutie založil iba na dôvodoch poukazujúcich na formálny súlad príslušného rozhodnutia so zákonom o pobyte cudzincov, pričom absentuje odôvodnenie preskúmaného rozhodnutia z pohľadu efektivity a účelnosti zaistenia žalobcu.

9. Žalobca ďalej mal za to, že napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné, nevykonateľné a nezákonné, v rozpore s § 77 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov (povinnosť určenia krajiny vyhostenia), nakoľko v nich absentuje krajina, do ktorej má byť žalobca vyhostený. Poukázal pritom na to, že účelom a zmyslom ustanovenia § 77 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov (povinnosť určenia krajiny vyhostenia) je, aby mal cudzinec účinnú možnosť obrany voči návratu do konkrétnej krajiny a aby mohol efektívne namietat konkrétne okolnosti či prekážky, ktoré by bránili jeho návratu do tej, ktorej krajiny.

10. Žalobca ďalej poukázal na to, že zistené prekážky vyhostenia môžu zakladať právny dôvod buď pre odloženie výkonu rozhodnutia o vyhostení v zmysle § 84 ods. 5 písm. a) zákona o pobyte cudzincov alebo udelenie povolenia na zotrvanie na území Slovenskej republiky v zmysle § 61a zákona o pobyte cudzincov, a teda majú za následok nemožnosť zaistenia cudzinca pre jeho neúčelnosť, ktorá je vždy v rozpore s čl. 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru.

11. Žalobca tiež namietal, že z napadnutého rozhodnutia (ani z rozhodnutia o administratívnom vyhostení) nie je zrejmé, ako konkrétne skúmal a vyhodnocoval žalovaný jednotlivé prekážky vyhostenia a vo vzťahu ku ktorej konkrétnej krajine, aké konkrétne správy o bezpečnostnej situácii, prípadne iné dôkazy si za tým účelom zaobstaral, aby mohol dospieť k jednoznačnému a presvedčivému záveru o neexistencii rizika utrpenia vážnej ujmy žalobcu.

12. Žalovaný sa k žalobe vyjadril podaním zo dňa 05.12.2023, ktoré doplnil ďalším podaním zo dňa 13.12.2023, v ktorých uviedol, že k zaisteniu žalobcu pristúpil dňa 07.11.2023 z dôvodu, že to bolo potrebné pre účel výkonu administratívneho vyhostenia a následne žalobca bol prepustený zo zaistenia dňa 05.12.2023 z dôvodu zániku účelu zaistenia a bolo mu umožnené zotrvanie na území Slovenskej republiky.

13. Žalovaný neurčil v zmysle § 77 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov krajinu, do ktorej mal byť žalobca vyhostený, nakoľko jeho totožnosť nebola úradne overená a potvrdená, keďže nemal pri sebe žiaden doklad totožnosti ani cestovný doklad a žalovaný vychádzal len z údajov, ktoré o sebe uviedol žalobca do zápisnice o vyjadrení účastníka konania.

14. K dôvodom zaistenia žalobcu žalovaný ďalej uviedol, že v administratívnom konaní bolo zistené, že žalobca nemá platný cestový doklad ani udelené povolenie na pobyt v niektorom zo štátov schengenského priestoru alebo na území Slovenskej republiky, dlhodobo neoprávnené migruje krajinami schengenského priestoru, Európskej únie aj tretími krajinami s cieľom dostať sa do Belgicka.

15. Žalovaný poukázal tiež na skutočnosť, že z verejne dostupných štatistík Úradu hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru Bratislava za minulé roky vyplýva, že boli realizované administratívne vyhostenia štátnych príslušníkov Sýrskej arabskej republiky, z čoho vyplýva reálny predpoklad realizácie vyhostenia žalobcu.

16. Žalovaný tiež vo vyjadrení špecifikoval úkony vykonané Útvárom policajného zaistenia pre cudzincov J. odo dňa zaistenia žalobcu za účelom vydania náhradného cestovného dokladu žalobcu.

17. Vzhľadom na uvedené skutočnosti je žalovaný toho názoru, že správna žaloba nie je dôvodná a navrhuje, aby ju správny súd zamietol.

18. K vyjadreniu žalovaného sa právny zástupca žalobcu vyjadril podaním zo dňa 14.12.2023, v ktorom uviedol, že žalobca bol prepustený zo zaistenia dňa 05.12.2023 z dôvodu zániku účelu zaistenia a bolo mu vydané potvrdenie o zotrvaní na území Slovenskej republiky, čo potvrdzuje dôvodnosť podanej žaloby.

19. Správny súd následne vo veci nariadil pojednávanie na deň 02.02.2024. Na pojednávanie sa účastníci konania nedostavili (žalobca, jeho právny zástupca ako aj žalovaný svoju neúčast' vopred ospravedlnili), preto správny súd v nariadenom pojednávaní pokračoval v ich neprítomnosti (§ 114 SSP).

III.

Aplikované ustanovenia právnych predpisov

20. Podľa § 6 ods. 2 písm. d) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) „Správne súdy rozhodujú v konaniach o (d) správnych žalobách vo veciach azylu, zaistenia a administratívneho vyhostenia.“

21. Podľa § 71 ods. 2 SSP „Ak žalobca pred podaním žaloby požiadava Centrum právnej pomoci o ustanovenie advokáta podľa osobitného predpisu, od podania takejto žiadosti do právoplatného rozhodnutia o nej neplynú lehoty ustanovené na podanie žaloby na správny súd.“

22. Podľa § 135 ods. 2 písm. a) SSP „Pre správny súd je rozhodujúci stav v čase vyhlásenia alebo vydania jeho rozhodnutia, ak (a) ide o konanie podľa § 6 ods. 2 písm. d) až f) a i) až k).“

23. Podľa § 2 ods. 7 zákona o pobyte cudzincov, zraniteľnou osobou je najmä maloletá osoba, osoba so zdravotným postihnutím, obeť obchodovania s ľuďmi, osoba staršia ako 65 rokov, tehotná žena,

slobodný rodič s maloletým dieťaťom a osoba, ktorá bola vystavená mučeniu, znásilneniu alebo iným závažným formám psychického, fyzického alebo sexuálneho násillia; v odôvodnených prípadoch možno za staršiu osobu považovať aj osobu mladšiu ako 65 rokov.

24. Podľa § 77 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov administratívne vyhostenie je rozhodnutie policajného útvaru o tom, že cudzinec nemá alebo stratil oprávnenie zdržiavať sa na území Slovenskej republiky a je povinný opustiť územie Slovenskej republiky, s možnosťou určenia lehoty na jeho vycestovanie do krajiny pôvodu, krajiny tranzitu, ktorejkoľvek tretej krajiny, do ktorej sa štátny príslušník tretej krajiny dobrovoľne rozhodne vrátiť a ktorá ho prijme, alebo na územie členského štátu, v ktorom má udelené právo na pobyt alebo poskytnutú medzinárodnú ochranu. V rozhodnutí o administratívnom vyhostení sa uvedie aj krajina, do ktorej je cudzinec vyhostený, ak je možné takúto krajinu určiť. V rozhodnutí o administratívnom vyhostení policajný útvar môže uložiť zákaz vstupu na územie Slovenskej republiky a na územie všetkých členských štátov. Policajný útvar, v rozhodnutí o administratívnom vyhostení, uloží zákaz vstupu na územie Slovenskej republiky a na územie všetkých členských štátov, ak v rozhodnutí o administratívnom vyhostení neurčí lehotu na vycestovanie podľa § 83 ods. 2.

25. Podľa § 82 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov, policajný útvar administratívne vyhostí štátneho príslušníka tretej krajiny, ak má neoprávnený pobyt na území Slovenskej republiky.

26. Podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov, policajť je oprávnený zaistiť štátneho príslušníka tretej krajiny na účel výkonu administratívneho vyhostenia alebo výkonu trestu vyhostenia.

27. Podľa § 88 ods. 4 prvá veta zákona o pobyte cudzincov, štátny príslušník tretej krajiny môže byť zaistený na čas nevyhnutne potrebný, najviac na šesť mesiacov.

28. Podľa § 88 ods. 5 prvá veta, policajný útvar bezodkladne vydá štátnemu príslušníkovi tretej krajiny rozhodnutie o zaistení a umiestni štátneho príslušníka tretej krajiny v zariadení.

29. Podľa § 88 ods. 8 zákona o pobyte cudzincov, ustanovenie odseku 1 sa nevzťahuje na maloletú osobu, ktorá nemá zákonného zástupcu. Iné zraniteľné osoby možno zaistiť len v nevyhnutnom prípade a na čo najkratší čas.

30. Podľa § 90 ods. 1 písm. d) zákona o pobyte cudzincov, policajný útvar je povinný skúmať po celý čas zaistenia štátneho príslušníka tretej krajiny, či trvá účel zaistenia.

31. Podľa čl. 3 Dohovoru č. 209/1992 Zb. o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd“), nikoho nemožno mučiť alebo podrobiť neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu.

32. Podľa článku 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom: f) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby, aby sa zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie, alebo osoby, proti ktorej prebieha konanie o vyhostenie alebo vydanie.

33. Podľa bodu 16 Preambuly Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnenne zdržiavajú na ich území (ďalej „Návratová smernica“), využitie zaistenia na účely odsunu by malo byť s ohľadom na použité prostriedky a sledované ciele obmedzené a viazané na zásadu primeranosti. Zaistenie je oprávnené len na prípravu návratu alebo vykonanie procesu odsunu a ak by uplatnenie miernejších donucovacích opatrení nebolo dostatočné.

34. Podľa čl. 15 ods. 1, druhá veta Návratovej smernice, zaistenie sa vždy uskutočňuje na čo najkratšie obdobie, trvá, len pokiaľ prebiehajú prípravy na odsun, a vykonáva sa s náležitou starostlivosťou.

35. Podľa čl. 15 ods. 4 Návratovej smernice, zaistenie prestáva byť odôvodnené a dotknutá osoba sa bezodkladne prepustí, ak už z právnych alebo iných dôvodov neexistuje odôvodnený predpoklad na odsun alebo už neplatia podmienky ustanovené v odseku 1.

36. Podľa čl. 16 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb., nikoho nemožno mučiť, ani podrobiť krutému, neľudskému, či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu.

37. Podľa § 206 ods. 4 zákona č. 162/2015 Z. z. Správneho súdneho poriadku v platnom a účinnom znení (ďalej aj „SSP“), pre správny súd je rozhodujúci stav veci v čase vyhlásenia alebo v čase vydania jeho rozhodnutia.

38. Podľa § 221 ods. 1 SSP, žalobca sa môže správnu žalobou domáhať zrušenia rozhodnutia o zaistení, o predĺžení zaistenia, o predĺžení lehoty zaistenia vydaného podľa osobitného predpisu alebo určenia takého rozhodnutia za nezákonné, ak bol žalobca zo zaistenia prepustený.

IV.

Právne posúdenie veci správnym súdom

39. Správny súd konajúc podľa ust. § 221 a nasl. SSP, po zistení, že správna žaloba bola podaná oprávnenou osobou, preskúmal v nej obsiahnutú argumentáciu, ako aj obsah administratívneho spisu a dospel k záveru, že správna žaloba je dôvodná.

40. Predmetom súdneho prieskumu v zmysle správnej žaloby bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia o zaistení po tom, čo bol žalobca zo zaistenia prepustený dňa 05. decembra 2023.

41. Žalobca v žalobe namietal, že žalovaný sa v konaní o zaistení nezaoberal skúmaním účelosti a efektívnosti zaistenia žalobcu, ani vyhodnotením existencie prekážok vyhostenia, preto žalobca považuje napadnuté rozhodnutie za nepreskúmateľné a nezákonné.

42. Podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov je policajt oprávnený zaistiť štátneho príslušníka tretej krajiny na účel výkonu administratívneho vyhostenia alebo výkonu trestu vyhostenia. Z daného vyplýva, že základným predpokladom zaistenia žalobkyne podľa zákonného ustanovenia § 88 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov je existencia rozhodnutia o jeho administratívnom vyhostení, resp. o uložení trestu vyhostenia v rámci trestného konania. Z odôvodnenia preskúmaného rozhodnutia vyplýva, že podkladom pre zaistenie žalobcu je existencia vykonateľného rozhodnutia o administratívnom vyhostení a uložení zákazu vstupu č. PPZ-HCP-BB4-5889-012/2023-AV zo dňa 07.11.2023. Účelom zaistenia v zmysle citovaného ustanovenia je teda realizácia administratívneho vyhostenia.

43. Správny súd na prvom mieste zdôrazňuje, že podľa článku 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd možno osobu pozbaviť osobnej slobody na základe postupu ustanoveného zákonom vtedy, ak ide o zákonné zatknutie, či iné pozbavenie osobnej slobody, aby sa zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie štátu alebo osobu, proti ktorej sa vedie konanie o vypovedaní alebo vydaní. V zmysle ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, aby však mohlo byť pozbavenie osobnej slobody zákonné, musí byť vydané zákonom stanoveným postupom, efektívne a účelné. Všetky podmienky pritom musia byť splnené súčasne. Pri absencii niektorej z nich nemožno hovoriť o oprávnenom pozbavení osobnej slobody jednotlivca.

44. Správny súd v tejto súvislosti uvádza, že aby bola naplnená podmienka účelosti a efektívnosti rozhodnutia o zaistení, žalovaný je povinný skúmať účel zaistenia - teda či realizácii účelu zaistenia nebránia akékoľvek právne alebo faktické prekážky alebo či účel zaistenia naďalej trvá (§ 90 ods. 1 písm. d) zákona o pobyte cudzincov). Nielen počas trvania pozbavenia osobnej slobody, ale už od samotného počiatku, teda pri vydávaní takéhoto rozhodnutia musí správny orgán na základe doposiaľ zistených informácií a vykonaných úkonov načrtnúť, na základe čoho sa domnieva, že bude možné účel zaistenia dosiahnuť. Predbežný úsudok o týchto skutočnostiach by v rozhodnutí nemal chýbať. Následné vyjadrenia správneho orgánu, podané v priebehu preskúmavacieho konania môžu napomôcť správne súdu pri hodnotení postupu správneho orgánu po vydaní rozhodnutia o zaistení, avšak správny súd zdôrazňuje, že v žiadnom prípade takéto vyjadrenia nemôžu konvalidovať vytýkané nedostatky odôvodnenia preskúmaného rozhodnutia rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sža/5/2015 zo dňa 06.02.2015)

45. Požiadavka reálneho predpokladu splnenia účelu zaistenia je výslovne obsiahnutá najmä v článku 15 ods. 4 Návratovej smernice. Súdny dvor EÚ vysvetlil požiadavku reálneho predpokladu dosiahnutia účelu zaistenia okrem iného v rozsudku veľkej komory Kadzoev (C-357/09 PPU - Kadzoev, bod 67), v zmysle ktorého „článok 15 ods. 4 smernice 2008/115 sa musí vykladať v tom zmysle, že iba skutočný predpoklad, že môže dôjsť k úspešnému vyhosteniu vzhľadom na lehoty stanovené v odsekoch 5 a 6 toho istého článku, zodpovedá reálnemu predpokladu na vyhostenie a že tento neexistuje, ak sa zdá nepravdepodobné, že príslušný bude s prihliadnutím na uvedené lehoty prijatý v tretej krajine.“

46. Vychádzajúc z uvedeného správny súd dodáva, že na druhej strane možno dospieť k záveru, že v prípadoch, keď bude už v čase rozhodovania správneho orgánu o zaistení cudzinca zrejme alebo pravdepodobné, že účel zaistenia, t.j. správne vyhostenie, vycestovanie alebo odovzdanie cudzinca, nebude môcť byť realizovaný, nebolo by možné zbavenie alebo obmedzenie osobnej slobody cudzinca považovať za súladné s ústavným poriadkom, s medzinárodnými záväzkami SR v oblasti ochrany základných práv a podľa súčasného právneho stavu ani s citovanými ustanoveniami návratovej smernice.

47. V konaní bolo ustálené, že žalobca je štátnym občanom Sýrie a s týmto údajom pracuje žalovaný ako v záhlaví rozhodnutia, tak aj v časti odôvodnenia, kde konštatuje, že do tejto krajiny ho nevyhostí, vzhľadom na tamojšiu situáciu. Totožnosť, a teda pôvod žalobcu v čase vydania napadnutého rozhodnutia neboli podložené dokladmi od žalobcu, avšak s tvrdeniami žalobcu k týmto skutočnostiam žalovaný nepolemizoval. Pritom práve neskoršie konštatovanie o sýrskej štátnej príslušnosti žalobcu a odmietnutí zo strany Srbskej republiky (o ktorej žalobca v správnej žalobe tvrdil, že pravidelne odmieta prevziať na svoje územie cudzích štátnych príslušníkov) prevziať žalobcu viedlo žalovaného k prepusteniu žalobcu.

48. Z obsahu napadnutého rozhodnutia teda nevyplýval žiaden záver o reálnosti výkonu administratívneho vyhostenia. Žalovaný sa nezaoberal tým, v akých podmienkach sa bude žalobca nachádzať v prípade vyhostenia do tretích krajín a ani otázkou hrozby následného vyhostenia z týchto krajín do krajiny pôvodu. Požiadavka na vyhodnotenie týchto skutočností je naliehavá obzvlášť za situácie, keď žalobca je štátnym občanom Sýrie, v ktorej prevláda zlá bezpečnostná situácia.

49. K námietke absencie skúmania prekážok vyhostenia správny súd poukazuje na judikatúru ESĽP, v zmysle ktorej je potrebné posudzovať, či sa preukázali závažné dôvody domnievať sa, že daná osoba by v prípade deportácie čelila skutočnému riziku, že bude v cieľovej krajine vystavená zaobchádzaniu v rozpore s čl. 2 (právo na život) alebo čl. 3 (zákaz mučenia) Dohovoru [Rozsudky Veľkej komory F.G. proti Švédsku ([GC], §§ 110-127), J.K. a iní proti Švédsku([GC], §§ 77-105), Khasanov a Rakhmanov proti Rusku ([GC], §§ 93-116)]. Skúmanie rizika zlého zaobchádzania sa má zamerať na posúdenie predvídateľných dôsledkov odsunu štátneho príslušníka tretej krajiny do krajiny určenia, vzhľadom na všeobecnú situáciu v tejto krajine a na jeho osobné pomery. Ak sa preukáže existencia takéhoto rizika, vyhostenie žalobkyne by nevyhnutne zakladalo porušenie čl. 3 Dohovoru, bez ohľadu na to, či riziko vyplýva zo všeobecnej situácie násillia, osobnej charakteristiky žalobkyne alebo z kombinácie oboch (Khasanov a Rakhmanov proti Rusku [GC], § 95). Správny súd je toho názoru, že žalovaný v rozhodnutí o zaistení mal skúmať možné prekážky vyhostenia žalobcu a urobiť si úsudok o tom, či je správne vyhostenie, vycestovanie alebo odovzdanie žalobcu aspoň potenciálne možné.

50. Správny súd vzhľadom na vyššie uvedené preto považoval za dôvodnú žalobnú námietku žalobcu, že v odôvodnení preskúmaného rozhodnutia absentuje posúdenie otázky účelnosti a efektívnosti zaistenia žalobcu, ako aj prípadných prekážok administratívneho vyhostenia. Správny súd poznamenáva, že tak preskúmané rozhodnutie ani administratívny spis žalovaného neposkytuje žiadne podklady, na základe ktorých by bolo možné hodnotiť účelnosť a efektívnosť zaistenia žalobcu, nakoľko dokumentuje iba skutkový stav veci ku dňu vydania rozhodnutia o zaistení, podanie správnej žaloby a vyjadrenie žalovaného k nej.

51. Správny súd sa tiež zaoberal námietkou žalobcu, že preskúmané rozhodnutie je nepreskúmateľné z dôvodu absencie odôvodnenia v časti týkajúcej sa krajiny, do ktorej má byť žalobca vyhostený.

52. K uvedenému správny súd dáva do pozornosti rozsudok Najvyššieho správneho súdu sp. zn. 10Szak/1/2021 zo dňa 20. januára 2021, v zmysle ktorého „zákon o pobyte cudzincov pripúšťa

vyhostenie cudzinca bez uvedenia krajiny, do ktorej má byť vyhostený a rovnako aj v prípade inštitútu zaistenia cudzinca na účely výkonu administratívneho vyhostenia nestanovuje prekážku zaistenia v prípade, že krajina vyhostenia nie je určená. Preto nemožno úspešne argumentovať tým, že každé rozhodnutie o zaistení cudzinca na účely výkonu administratívneho vyhostenia, keď cudzinec nebol administratívne vyhostený do konkrétnej krajiny, je potrebné apriori považovať za nezákonné a nepreskúmateľné z dôvodu nepreukázania podmienky potenciálnej vyhostiteľnosti. Takýto záver by popieral platnú právnu úpravu (vrátane dohovoru) a nevyplýva ani z judikatúry kasačného súdu, či ústavného súdu, ktorá zachovanie, či porušenie princípu vyhostiteľnosti akcentuje vždy v okolnostiach konkrétneho prípadu.“ Správny súd je vzhľadom na uvedené toho názoru, že námietka absencie krajiny vyhostenia len sama o sebe nespôsobuje nezákonnosť rozhodnutia správneho orgánu o zaistení, avšak túto otázku je potrebné skúmať v intenciách iných náležitostí podstatných pre zákonnosť rozhodnutia o zaistení, predovšetkým s ohľadom na posúdenie efektívnosti a účelnosti zaistenia, existencie prekážok a následnej reálnosti vyhostiteľnosti žalobcu.

53. Správny súd s poukazom na vyššie uvedené skutočnosti, vychádzajúc zo skutočnosti, že žalovaný v preskúmanom rozhodnutí v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou opomenul potrebu vysporiadania sa s otázkou efektívnosti a účelnosti zaistenia a to aj vo svetle prípadnej existencie prekážok vyhostenia dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie je nezákonné.

54. O trovách konania súd rozhodol podľa § 167 SSP tak, že priznal ich náhradu žalobcu, ktorý bol v konaní úspešný, voči žalovanému. O výške priznaných trov konania bude rozhodnuté samostatným rozhodnutím po právoplatnosti rozhodnutia v tejto veci (§ 175 ods. 2 SSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu je prípustná kasačná sťažnosť, ktorá sa podáva na Správnom súde v Košiciach v lehote siedmich dní od doručenia rozhodnutia. Zmeškanie lehoty na podanie kasačnej sťažnosti nemožno odpustiť.

Kasačná sťažnosť má odkladný účinok, ak bola podaná proti rozhodnutiu správneho súdu vo veci samej vydanému v konaní o správnej žalobe vo veciach zaistenia a administratívneho vyhostenia (§ 446 ods. 2 písm. d) SSP).

Sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa musia byť spísané advokátom. Tieto povinnosti neplatia, ak má sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa; ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 2 písm. c/ a d/ SSP alebo ak je žalovaným Centrum právnej pomoci. Kasačnú sťažnosť môže podať účastník konania a osoba zúčastnená na konaní podľa § 41 ods. 2 SSP, ak bolo rozhodnuté v ich neprospech.

V kasačnej sťažnosti sa uvedú všeobecné náležitosti podania podľa § 57 SSP to znamená, ktorému správnomu súde je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis a spisová značka konania. Ďalej sa v kasačnej sťažnosti musí uviesť označenie napadnutého rozhodnutia, údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené, opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 SSP sa podáva (ďalej len „sťažnostné body“) a návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh).

Podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí správnomu súde do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Správny súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva. K podaniu kolektívneho orgánu musí byť pripojené rozhodnutie, ktorým príslušný kolektívny orgán vyslovil s podaním súhlas.

Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší účastník konania dostal

jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, správny súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.

Kasačnú sťažnosť možno podľa § 440 ods. 1 SSP odôvodniť len tým, že správny súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že

- a) na rozhodnutie vo veci nebola daná právomoc súdu v správnom súdnictve,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník konania, nemal procesnú subjektivitu,
- c) účastník konania nemal spôsobilosť samostatne konať pred krajským súdom v plnom rozsahu a nekonal za neho zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už skôr právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už skôr začalo konanie,
- e) vo veci rozhodol vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený krajský súd,
- f) nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- g) rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci,
- h) sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu,
- i) nerešpektoval záväzný právny názor, vyslovený v zrušujúcom rozhodnutí o kasačnej sťažnosti alebo
- j) podanie bolo nezákonne odmietnuté.

Dôvod kasačnej sťažnosti uvedený v § 440 odsek 1 písm. g) až i) SSP sa vymedzí tak, že sťažovateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Dôvod kasačnej sťažnosti nemožno vymedziť tak, že sťažovateľ poukáže na svoje podania pred správnym súdom. Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti.